

© ევროპის საბჭო/ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო, 2012. წინამდებარე თარგმანი შესრულებულია ევროპის საბჭოს ადამიანის უფლებათა სატრასტო ფონდის ხელშეწყობით (www.coe.int/humanrightstrustfund). სასამართლოსათვის იგი სავალდებულო ხასიათს არ ატარებს. დამატებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ საავტორო უფლებების სრული მიმოხილვა მოცემული დოკუმენტის ბოლოს.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

საინფორმაციო ბარათი სასამართლოს პრეცედენტულ საქმეზე #128

2010 წლის მარტი

ცუდაკი ლიტვის წინააღმდეგ – 15869/02

გადაწყვეტილება 23.3.2010 [GC]

მუხლი 6

სამოქალაქო სამართალწარმოება

მუხლი 6-1

სასამართლოს ხელმისაწვდომობა

იურიდიციაში სახელმწიფოიმუნიტეტის მინიჭება საელჩოს თანამშრომლის სამსახურიდან უსამართლოდ დათხოვნასთან დაკავშირებულ სარჩელზე; დარღვევა

სამოქალაქო უფლებები და ვალდებულებები

საელჩოს მიერ თანამშრომლის სამსახურიდან უსამართლო გათავისუფლების პროცედურა: მე-6-ე მუხლი შესაბამისია

ფაქტები – მომჩივანი, ეროვნებით ლიტველი, მუშაობდა მდივნის და სატელეფონო ოპერატორის თანამდებობაზე პოლონეთის საელჩოში ვილნიუსში. 1999 წელს მან მიმართა ლიტვის თანაბარი შესაძლებლობების ომბუდსმენს და ამცნო მამაკაცი კოლეგის მხრიდან სექსუალური მიძალების თაობაზე. მიუხედავად იმისა, რომ საჩივარი ჩაითვალა საფუძვლიანად, საელჩომ ეს ქალბატონი გაათავისუფლა სამსახურიდან და მის განთავისუფლებას საფუძვლად დაედო სამსახურის არაპატივსაღები მიზეზის გამო გაცდენა. ლიტვის სასამართლომ უარი განაცხადა განეხილა მომჩივანის სარჩელი სამსახურიდან უსამართლო დათხოვნის თაობაზე

მას შემდეგ რაც გაარკვია რომ მისი დამსაქმებელი სარგებლობდა სახელმწიფო იმუნიტეტით იურისდიქციის ფარგლებში. ლიტვის უზენაესმა სასამართლომ დაადგინა რომ მომჩივანი სარგებლობდა საჯარო ფუნქციით მისი საქმიანობის დროს საელჩოში და ეს აშკარა იყო მისი თანამდებობის სახელიდანაც და მისი მოვალეობები უზრუნველყოფდა პოლონეთის მიერ სუვერენული ფუნქციების აღსრულებას რაც ამართლებდა სახელმწიფო იმუნიტეტის გამოყენების პრინციპს.

კანონი – მე-6-ე მუხლის ნაწილი 1: (ა) პირველადი პრეტენზია – სასამართლომ უარი თქვა მოპასუხე სახელმწიფოს პირველად პრეტენზიაზე, სადაც სახელმწიფომ მიუთითა რომ მომჩივანისთვის საკუთარი სამუშაო კონტრაქტის გასაჩივრების სამართლებრივი დაცვის საშუალებები იყო ხელმისაწვდომი პოლონეთის სასამართლო სისტემაში. კონვენციის 35-ე მუხლის ნაწილი 1 ეხება მხოლოდ სამართლებრივი დაცვის საშუალებებს, რომელიც ხელმისაწვდომია მოპასუხე სახელმწიფოში. ნებისმიერ შემთხვევაში, მაშინაც კი თუ თეორიულად სამართლებრივი დაცვის საშუალება იარსებებდა პოლონეთის სასამართლოებში, ის არ იქნებოდა არც ხელმისაწვდომი და არც ეფექტური ვინაიდან მომჩივანი იქნებოდა ეროვნებით ლიტველი, დაქირავებული ლიტვაში იმ კონტრაქტის საფუძველზე, რომელიც ლიტვური კანონმდებლობით იქნა შექმნილი, ეს გარემოებები კი მომჩივანის უფლების დაცვას სერიოზული პრაქტიკულ პრობლემებს შეუქმნიდა.

(ბ) შესაბამისობა – მომჩივანის საჯარო მოხელის სტატუსი არ გამორიცხავს მასზე მე-6-ე მუხლის დაცვის მექანიზმების გავრცელებას. იმისათვის რომ მე-6 მუხლი არ გავრცელდეს მომჩივანზე ამისათვის საჭიროა არსებობდეს ორი პირობა: სახელმწიფომ საკუთარ ეროვნულ კანონმდებლობაში უნდა აკრძალოს მსაგვს ან ამ კატეგორიის თანამდებობაზე მომუშავე პირებისთვის სასამართლოსთვის მიმართვა და ეს არდაშვება უნდა იყოს მიზანშეწონილი სახელმწიფოს ინტერესებიდან გამომდინარე ობიექტური საფუძვლებით (იხილეთ Yვილჰო ესკელინენი და სხვები ფინეთის წინააღმდეგ [GC]; #63235/00; 2007 წლის 19 აპრილი; საინფორმაციო ჩანაწერი #96). მიუხედავად იმისა, რომ ვილჰო ესკელინის გადაწყვეტილება გამოყენებადია მომჩივანის საქმეზე (ვინაიდან ეს საქმე ეხებოდა სახელმწიფოსა და მის საკუთარ საჯარო მოხელეებს შორის ურთიერთობას) ეს ასე რომც არ ყოფილიყო შეუძლებელი იქნებოდა იმის მტკიცება რომ მეორე პირობა შესრულებული იყო ვინაიდან მომჩივანის ვალდებულებები არ იწვევს “ობიექტურ საფუძვლებს სახელმწიფო ინტერესებში (არ დაშვების).” ამიტომ ვინაიდან არ დაშვება შეუსაბამოა და მომჩივანის სარჩელი ლიტვის უზენაესი სასამართლოს წინაშე ეხებოდა სამსახურიდან უსამართლო დათხოვნისთვის კომპენსაციას, რაც წარმოადგენს სამოქალაქო უფლებას მე-6-ე მუხლის პირველი ნაწილის ფარგლებში.

დასკვნა: მე-6-ე მუხლი ნაწილი 1 დასაშვებია (ერთხმად)

(გ) შესაბამისობა – სახელმწიფოსთვის იმუნიტეტის მინიჭება სამოქალაქო სამართალწარმოებაში ემსახურებოდა კანონიერ მიზანს რომელიც საერთაშორისო სამართლის ნორმებთან შესაბამისია და ხელს უწყობს სახელოწმიდოებს შორის კარგი ურთიერთობების და თანამშრომლობის ჩამოყალიბებას სხვა სახელმწიფო სუვერენიტეტის პატივისცემით. სასამართლოს უნდა გადაეწყვიტა მომჩივანის

სასამართლოსადმი მიმართვის უფლების შეზღუდვა იყო თუ არა ამ მიზნების თანაზომიერი. ამასთან დაკავშირებით სასამართლომ მიუთითა ტენდენციაზე როგორც საერთაშორისო სამართალში ისე სახელმწიფოების დიდი რაოდენობის პრაქტიკაში რაც სახელმწიფო იმუნიტეტის გამოყენების შეზღუდვაში გამოიხატება. 1991 წელს საერთაშორისო სამართლის კომისიის მიერ მიღებული მუხლების პროექტის მე-11-ე მუხლის მიხედვით საზღვარგარეთ სახელმწიფო დიპლომატიურ მისიებში თანამშრომელთა კონტრაქტებზე არ ვრცელდება იმუნიტეტის წესი. ეს დებულება (რომელიც მოგვიანებით გახდა გაეროს კონვენციის სახელმწიფოს და მათი საკუთრების იურისდიქციული იმუნიტეტის შესახებ) ვრცელდება ლიტვაზე ჩვეულებრივი საერთაშორისო სამართლის ფარგლებში. მიუხედავად იმისა, რომ მე-11-ე მუხლი შეიცავს გამონაკლისებს რომლის მიხედვითაც დაშვებულია იმუნიტეტის გავრცელება გარკვეულ გარემოებებში, მაგრამ არცერთი მათგანი მომჩივანის საქმესთან შესაბამისი არ არის. კონკრეტულად კი, მომჩივანი არ ასრულებდა არანაირ ფუნქციას რომელიც მჭიდრო კავშირში იქნებოდა სახელმწიფო უფლებამოსილების აღსრულებასთან არამედ მუშაობდა სატელეფონო ოპერატორად, რომლის ძირითადი ფუნქცია იყო საერთაშორისო ზარების ჩაწერა; ფაქსების მიღება გაგზავნა, ბეჭდვა, დოკუმენტების ქსერო ასლების მომზადება, ინფორმაციის მიწოდება და გარკვეული ღონისძიებების ორგანიზებაში დახმარება. ვერც ლიტვის უზენაესმა სასამართლომ და ვერც მოპასუხე სახელმწიფომ ვერ აჩვენეს თუ როგორ შეიძლებოდა ეს მოვალეობები ობიექტურად გამხდარიყო პოლონეთის სახელმწიფოს სუვერენულ ინტერესებთან დაკავშირებული. მიუხედავად იმისა, რომ უზენაესმა სასამართლომ დაადგინა რომ მომჩივანის უფლებები ხელს უწყობდა პოლონეთის სუვერენული ფუნქციების შესრულებას, მან ეს გადაწყვეტილება მიიღო მომჩივანის თანამდებობის და პოლონეთის იმუნიტეტის მოთხოვნის საფუძველზე და არ ფლობდა არანაირ ინფორმაციას ნამდვილი არსის შესახებ. რაც შეეხება იმას სადაო ვალდებულებები იყო თუ არა პოლონეთის უსაფრთხოებისთვის სიანტერესო – კრიტერიუმში რომელიც საბოლოოდ დაემატა 2004 წლის კონვენციის მე-11-ე მუხლი ნაწილი 2 პუნქტი (დ) – უბრალო პრეტენზია რომ მომჩივანს შესაძლოა ჰქონოდა წვდომა დოკუმენტებზე ან მონაწილე ყოფილიყო კონფიდენციალური სატელეფონო საუბრების საკუთარი ვალდებულებების შესრულებისას არ არის საკმარისი. მომჩივანის გათავისუფლება და შემდგომი სასამართლო დავები წარმოიშვა სექსუალური მიძალების შედეგად რომელიც დადასტურდა ლიტვის თანაბარი შესაძლებლობების ომბუდსმენის მიერ და ვერ იქნება განხილული როგორც პოლონეთის უსაფრთხოების ინტერესების შელახვა. და ბოლოს, მდელვარება იმის თაობაზე რომ ლიტვის სახელმწიფო უწყებების მიერ გადაწყვეტილების აღსრულება მომჩივანის სასარგებლოდ იქნება პრობლემა ვერ გახდება კონვენციის არასწორი გამოყენების საფუძველი. შეჯამებისთვის, სახელმწიფოსთვის იმუნიტეტის მინიჭებით და მომჩივანის სარჩელის განხილვაზე უარით იურისდიქციის არ ქონის საფუძველზე ლიტვის სახელმწიფო ორგანოებმა შელახეს მომჩივანის სასამართლოს ხელმისაწვდომობის უფლება.

დასკვნა: დარღვევა (ერთხმად)

მუხლი 41: 10 000 ევრო მორალური და ფინანსური ზიანის ასანაზღაურებლად

© ევროპის საბჭო/ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო, 2012

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს ოფიციალური ენებია ინგლისური და ფრანგული. წინამდებარე თარგმანი შესრულებულია ევროპის საბჭოს ადამიანის უფლებათა სატრასტო ფონდის ხელშეწყობით (www.coe.int/humanrightstrustfund). იგი სასამართლოსათვის სავალდებულო ხასიათს არ ატარებს და არც მის ხარისხზე აკისრებს პასუხისმგებლობას. მოცემული დოკუმენტი შეიძლება ჩამოტვირთულ იქნას ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს HUDOC სასამართლო პრაქტიკის მონაცემთა ბაზიდან (<http://hudoc.echr.coe.int>) ან ნებისმიერი სხვა მონაცემთა ბაზიდან, რომელთანაც სასამართლომ მოახდინა მისი გაზიარება. დასაშვებია თარგმანის რეპროდუქცირება არაკომერციული მიზნებისათვის იმ პირობით, რომ მოხდება საქმის სრული სახელწოდების ციტირება, მოცემულ საავტორო უფლებების აღნიშვნასა და ადამიანის უფლებათა სატრასტო ფონდზე მითითებით. წინამდებარე თარგმანის ნებისმიერი ნაწილის კომერციული მიზნებით გამოყენების სურვილის შემთხვევაში, გთხოვთ მოგვწეროთ შემდეგ მისამართზე: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.

Click here for the [Case-Law Information Notes](#)